

Teaduste Akadeemia uurija-professori statuut

Eesti Teaduste Akadeemia seaduse § 9 lg 3 p 4¹ kohaselt kuulutab Eesti Teaduste Akadeemia juhatus (edaspidi *juhatus*) välja Teaduste Akadeemia uurija-professori (edaspidi *uurija-professori*) valimise konkursi ja valib uurija-professorid. Käesolev dokument sätestab uurija-professori valimise tingimused ja korra.

§ 1. Teaduste Akadeemia uurija-professor

- (1) Teaduste Akadeemia uurija-professoriks on akadeemia professor ja teemapõhine akadeemia professor.
- (2) Akadeemia professor on oma eriala tunnustatud teadlane, kes juhib teadus- ja arendusasutuses vastava ala uuringuid ning juhendab doktorante. Akadeemia professoriks võib kandideerida isik, kellel on Eesti doktorikraad või sellele vastav välisriigi akadeemiline kraad, kes on töötanud juhtivate, vanemteaduri või ülikooli professorina kokku vähemalt kümme aastat ning kelle juhendamisel on kaitstud doktorikraade. Akadeemia professoriks kandideerijalt nõutakse jätkuvat rahvusvahelisel tasemel teadustööd ja edukust uurimistoetuste saamisel ja täitmisel.
- (3) Teemapõhine akadeemia professor on oma eriala tunnustatud teadlane, kes viib läbi vastava eriala spetsiifilisi uuringuid Eesti Teaduste Akadeemiaga sõlmitud lepingu alusel. Teemapõhiseks akadeemia professoriks võib kandideerida isik, kellel on Eesti doktorikraad või sellele vastav välisriigi akadeemiline kraad ja kes on teinud teadustööd vähemalt kolme doktorikraadi mahus vastavalt oma eriala spetsiifikale.
- (4) Teaduste Akadeemia uurija-professori kohtade arvu, valimisperioodi ja tasustamise otsustab juhatus.

§ 2. Teaduste Akadeemia uurija-professori valimise eesmärk

- (1) Akadeemia professori valimise eesmärk on võimaldada Eesti teadus- ja arendusasutuses või ülikoolis täiskoormusega töötaval, uuringuid juhtival ning doktorante juhendaval oma eriala tunnustatud teadlastel pühenduda teadusuuringutele akadeemia professori valimisperioodi jooksul.
- (2) Teemapõhise akadeemia professori valimise eesmärk on võimaldada oma eriala tunnustatud teadlastel läbi viia oma eriala spetsiifilisi uuringuid Eesti era- või avaliku sektori organisatsioonis teemapõhise akadeemia professori vähemalt ühe-aastase valimisperioodi jooksul.

§ 3. Teaduste Akadeemia uurija-professori valimise korraldamine

- (1) Teaduste Akadeemia uurija-professori valimisi korraldab Eesti Teaduste Akadeemia.
- (2) Eesti Teaduste Akadeemia teeb Haridus- ja Teadusministeeriumile ettepanekuid akadeemia professori kohtade arvu, nendele makstava tasu ja riigieelarvest selleks eraldatavate summade kohta.
- (3) Teemapõhiste akadeemia professorite kohtade arv, temaatika, valimisperiood ja tasustamine lepatakse kokku Eesti Teaduste Akadeemia ning era- või avaliku sektori organisatsiooni vahelise lepinguga.

§ 4. Konkursi väljakuulutamine

- (1) Uurija-professori valimiseks kuulutab juhatus välja konkursi.
- (2) Teade konkursi väljakuulutamise kohta (edaspidi *konkursiteade*) avaldatakse vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes arvestusega, et konkursil osalejale (edaspidi *kandidaadile*) jääks avalduse esitamiseks aega vähemalt neli nädalat arvates konkursiteate avaldamisest.
- (3) Konkursiteade peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:
 - 1) kandidaadile esitatavad nõuded;
 - 2) uurija-professori valimisperiood;
 - 3) valitavate uurija-professorite arv;
 - 4) avalduse esitamise tähtaeg;
 - 5) avaldusele lisatavate dokumentide loetelu;
 - 6) teemapõhise akadeemia professori koha puhul ka erialase uurimisteema kirjeldus.

§ 5. Konkursil osalemine

- (1) Kandidaat esitab konkursil osalemiseks Eesti Teaduste Akadeemiale järgmised dokumendid:
 - 1) kirjalik avaldus;
 - 2) elulookirjeldus;
 - 3) valimisperioodi tegevuskava, sh kavandatavate uuringute üldteoreetiline taust, uurimishüpootees ning selle seos teadussuuna arengutega, uuringute põhieesmärgid ning oodatavate tulemuste olulisus nii Eesti kui ka maailma seisukohalt;
 - 4) tähtsamate teadustööde ja uurimisprojektide nimekiri;

- 5) soovi korral muud dokumendid või materjalid, mida kandidaat oluliseks peab;
- 6) asutuse, kuhu uurija-professori ametikoht luuakse, nõusolek, kui see on asjakohane;

(2) Konkursil osalevad isikud, kelle avaldus koos kõigi nõutavate dokumentidega laekub Eesti Teaduste Akadeemiale konkursiteates märgitud tähtpäevaks. Konkursiteates märgitud tähtpäeval postitatud avaldus loetakse tähtaegselt esitatuks.

§ 6. Konkursikomisjon

(1) Juhatus moodustab kandidaatide hindamiseks Eesti Teaduste Akadeemia, ülikoolide ja teadus- ja arendusasutuste esindajatest konkursikomisjoni ning määrab selle töökorra. Teemapõhise akadeemia professori kandidaatide hindamiseks kaasatakse konkursikomisjoni ka rahastaja esindaja.

(2) Kandidaatide hindamisel võtab konkursikomisjon arvesse teadustöö tulemuslikkust, erialast pädevust, doktorantide juhendamist, uurimis- ja arendusprojektide täitmist ja muid teadustöö alase edukuse näitajaid. Teemapõhise akadeemia professori kandidaatide hindamisel pööratakse erilist tähelepanu kandidaatide eelnevale teadustööle konkreetse teema või sellele lähedastes valdkondades.

(3) Kandidaatide hindamisel on konkursikomisjonil õigus:

- 1) kasutada konkursile esitatud dokumentide ja nendes sisalduvate andmete kontrollimiseks ning muu tehnilise töö tegemiseks konkursikomisjoni mittekuuluvaid isikuid;
- 2) kaasata sõnaõigusega eksperte;
- 3) kutsuda kandidaadid vestlusele, kui see on vajalik uurija-professori valimiseks oluliste asjaolude täpsustamiseks.

(4) Kui konkursikomisjoni liige osaleb uurija-professori valimise konkursil, siis ta ei osale kandidaatide hindamisel. Kui konkursikomisjoni liikmel on puutumus kandidaadiga, teavitab ta sellest esimesel võimalusel konkursikomisjoni esimeest.

(5) Kui konkursikomisjon kutsub kandidaadid vestlusele, teavitatakse neid sellest vähemalt viis tööpäeva ette. Kui kandidaat ei saa vestlusel osaleda, teeb konkursikomisjon otsuse kandidaadi esitatud dokumentide alusel.

(6) Konkursikomisjon esitab hindamise tulemusena juhatusel konkursitingimustele vastavate kandidaatide pingerea.

§ 7. Teaduste Akadeemia uurija-professori valimine

(1) Teaduste Akadeemia juhatus valib uurija-professorid salajasel hääletusel juhatusel koosseisulise häälteenamusega.

(2) Kui juhatusel liige osaleb uurija-professori valimise konkursil, siis ei osale ta uurija-professori valimisel. Kui juhatusel liikmel on puutumus kandidaadiga, teavitab ta sellest esimesel võimalusel teisi juhatusel liikmeid. Huvide konflikt korral võib Teaduste Akadeemia president otsustada, et vastav juhatusel liige hääletamisel ei osale.

(3) Kui valimine korraldatakse füüsilise hääletusena, moodustab juhatus valimise läbiviimiseks oma liikmete hulgast häältelugemiskomisjoni. Häältelugemiskomisjon koostab salajase hääletuse tulemuste kohta protokoll, millele kirjutavad alla kõik häältelugemiskomisjoni liikmed.

(4) Häältelugemiskomisjoni esimees esitab lõikes 3 nimetatud protokoll juhatusel kinnitamiseks.

§ 8. Leping

(1) Eesti Teaduste Akadeemia sõlmib kolmepoolse lepingu uurija-professoriks valitud teadlase ja teadus- ja arendusasutusega, mis loob uurija-professori ametikoha. Teemapõhiste akadeemia professorite puhul sõlmitakse leping nelja osapoole vahel, kaasates teema rahastaja.

(2) Lepingus määratakse:

- 1) uurija-professori teadus- ja arendusasutuses töötamiseks vajaliku infrastruktuuri kasutamise tingimused;
- 2) uurija-professori tasu ülekandmise kord ja selle kasutamise õigused.

(3) Uurija-professori tasu ei sisalda üldkululõivu.

§ 9. Aruandlus

Uurija-professor annab oma tegevusest ja uuringute tulemustest aru teadus- ja arendusasutuses sätestatud korras ning esitab iga eelarveaasta lõpul Eesti Teaduste Akadeemiale tegevusaruande. Pärast uurija-professoriks valimise perioodi lõppu esitab uurija-professor Eesti Teaduste Akadeemiale lõpparuande.

§ 10. Konkursi luhtumine

(1) Kui konkursile laekus vähem avaldusi või valituks osutus vähem kandidaate, kui oli välja kuulutatud uurija-professori kohti, siis loetakse konkurss täitmata kohtade osas luhtunuks.

(2) Konkursi luhtumisel otsustab juhatus uue konkursi korraldamise aja.